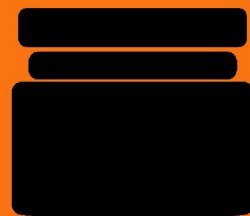

คู่มือการจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย

คู่มือการจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย

แผนงานพัฒนาวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คู่มือการจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย

ที่ปรึกษา

รศมี วิศทเวทย์

วิทยา กุลสมบูรณ์

จิตรรา เศรษฐอุดม

สรชัย จำเนียรดำรงการ

บรรณาธิการ

วรรณา ศรีวิริยานุภาพ

ยุภาพรรณ มั่นกระโทก

รุ่งทิwa หมั่นปา

ผู้ประสานงาน

ปิยกานดา บุญนิธิ

ปาริฉัตร จอมก้น

จำนวนพิมพ์ 300 เล่ม

วันพิมพ์ มีนาคม 2557

จัดพิมพ์และเผยแพร่

สำนักงานแผนงานพัฒนาวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภค โภคด้านสุขภาพ (คคส.)

คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์ 0 2218 8445 , โทรสาร 0 2251 3531

<http://www.thaihealthconsumer.org>

E-mail: consumer_sss@yahoo.com

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สถานที่พิมพ์ อูษาการพิมพ์ กรุงเทพฯ

คำนำ

แผนงานพัฒนาวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้พัฒนาเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการคัดเลือกปัญหาสินค้าไม่ปลอดภัยที่เป็นปัญหาหลักมาดำเนินการเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค เกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย ประกอบด้วยเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงและเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา ซึ่งได้มีผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทั้งในระดับประเทศและระดับพื้นที่ร่วมปรับปรุงเกณฑ์และทดลองนำไปใช้

คคส. ได้ร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) และกลุ่มเภสัชกรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ในการปรับปรุงเกณฑ์ดังกล่าวให้เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในระดับจังหวัด เพื่อนำไปใช้คัดเลือกปัญหาของจังหวัด เขต และภาค เพื่อให้เภสัชกรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) มีความเข้าใจและสามารถนำเกณฑ์ดังกล่าวไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ คคส. จึงจัดทำคู่มือฉบับนี้ขึ้น เพื่อใช้ประกอบการค้นหาปัญหา คัดเลือกปัญหาสำคัญ และนำไปสู่การพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหาผู้บริโภคในพื้นที่ที่รับผิดชอบอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับปัญหาที่แท้จริงของผู้บริโภคต่อไป

แผนงานพัฒนาวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.)

สารบัญ

	หน้า
1 การพัฒนาเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย	1
เกณฑ์การประเมินความเสี่ยง	4
เกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา	9
2 กระบวนการจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย	15
การกำหนดสินค้าที่ไม่ปลอดภัย	15
กระบวนการจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย	16
3 เกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัยระดับจังหวัด	19
ก. เกณฑ์การประเมินความเสี่ยง	19
ข. เกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา	26
4 ตัวอย่างการนำเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญฯ ไปใช้	29
5 แบบฟอร์มและตารางในการดำเนินงาน	33
6 รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ	44
บรรณานุกรม	45

1. การพัฒนาเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย

การดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพของแผนงานพัฒนาวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยมีวิสัยทัศน์ “ผู้บริโภคได้รับการคุ้มครองสิทธิตามรัฐธรรมนูญและธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ” โดยมียุทธศาสตร์ 4 ประการ คือ (1) สร้างและจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนการคุ้มครองผู้บริโภค (2) ส่งเสริมประสิทธิภาพกลไกการคุ้มครองผู้บริโภค (3) สนับสนุนเครือข่ายวิชาการเพื่อการจัดการสินค้าและบริการที่ไม่ปลอดภัย และ (4) สร้างความร่วมมือกับท้องถิ่น เอกชน และสื่อมวลชน เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค ในการดำเนินการได้ร่วมกับภาคีเครือข่ายที่สำคัญ ได้แก่ มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค เครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภคในระดับภาคและระดับจังหวัด เครือข่ายนักวิชาการคุ้มครองผู้บริโภค กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สถาบันที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

ในการดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับสินค้าไม่ปลอดภัย กรอบแนวคิดในการพัฒนาระบบคุ้มครองผู้บริโภคของ คคส. มีกระบวนการในการคัดเลือกประเด็นในการขับเคลื่อนงานคุ้มครองผู้บริโภค ของแผนงาน โดยมีการกำหนดแนวทางเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. กรณีสินค้าไม่ปลอดภัยที่เป็นเรื่องเร่งด่วนในสังคม (Hot Issue) ซึ่งเป็นประเด็นที่เกิดขึ้นแล้วมีผลกระทบกับผู้บริโภคจำนวนมาก ได้ใช้การประมวลข้อมูลหลักฐานทางวิชาการแบบเร่งด่วน แล้วเสนอให้คณะกรรมการกำกับทิศแผนงานพัฒนาวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ พิจารณาให้ข้อคิดเห็น จากนั้นดำเนินการแก้ไขปัญหา

2. การดำเนินการอย่างเป็นระบบในการคัดเลือกประเด็น (Issue Prioritization) ที่มีความสำคัญสูงและส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคจำนวนมาก หรือส่งผลกระทบสูงต่อระบบการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ โดยการจัดให้มีกระบวนการที่เป็นที่ยอมรับของภาคส่วนต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการติดตามและประเมินผล สสส. ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า คคส. ควรมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกสินค้าที่ไม่ปลอดภัยที่ชัดเจนเพื่มาดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภค จึงเป็นที่มาของการพัฒนาหลักเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัยเพื่อการดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อจัดลำดับและคัดเลือกปัญหาสินค้าไม่ปลอดภัยมาดำเนินการ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการคือ เชิญ

ผู้เชี่ยวชาญร่วมประชุมและนำเสนอแนวคิดการจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย เช่น แนวคิดด้านสินค้าไม่ปลอดภัยและการจัดลำดับจากต่างประเทศ แนวคิดด้านความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์ และแนวคิดด้านผลกระทบทางสังคม จากนั้นคัดเลือกแนวคิดที่เห็นชอบร่วมกันมาพัฒนาต่อเป็นหลักเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย ที่ประชุมได้คัดเลือกเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงและความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา และมอบหมายให้ ญญ.ดร.ยุภาพรธน์ มั่นกระโทก และ ญญ.ดร.รุ่งทิพา หมีนป่า ดำเนินการจัดทำ ร่าง หลักเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย ทดสอบเกณฑ์โดยสินค้าไม่ปลอดภัยที่ คคส. ดำเนินการอยู่ และมีการจัดประชุมพิจารณาปรับปรุงโดยผู้เชี่ยวชาญของ คคส. จำนวน 3 ครั้ง เพื่อปรับปรุงเป็นหลักเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย

แนวทางการจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัยเพื่อการดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภคที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนสำคัญ คือ

ขั้นตอนที่ 1: การระบุเกณฑ์ที่จะใช้ในการจัดลำดับความสำคัญ (Identify criteria)

ขั้นตอนที่ 2: การให้ระดับความสัมพันธ์ของปัญหาที่มีต่อเกณฑ์แต่ละตัว (Establish ranking)

ขั้นตอนที่ 3: การกำหนดค่าน้ำหนักของแต่ละเกณฑ์ (Weight the criteria)

ขั้นตอนที่ 4: การให้คะแนนและจัดลำดับ (Score and Prioritize)

ขั้นตอนที่ 1: การระบุเกณฑ์ที่จะใช้ในการจัดลำดับความสำคัญ (Identify criteria)

การระบุเกณฑ์ หมายถึง การกำหนดเกณฑ์สำคัญที่จะนำมาใช้วัด ตรวจสอบ หรือพิจารณาในเรื่องนั้นๆ ตัวเกณฑ์ที่สำคัญที่ใช้ในการพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของปัญหาหรือความเสี่ยง อาจมีความแตกต่างกัน ไปขึ้นอยู่กับเรื่องที่น่ามาพิจารณา จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาขององค์การอนามัยโลกพบว่า เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดลำดับความสำคัญส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกัน ได้แก่ ขนาดของปัญหา ความรุนแรงของปัญหา โอกาสที่จะเกิดปัญหา กลุ่มที่มีโอกาสได้รับอันตรายสูง ค่าใช้จ่ายหรือการสูญเสียทางเศรษฐกิจ ความยากง่ายในการแก้ไขปัญหา ความเร่งด่วนของสถานการณ์ เทคโนโลยีในการแก้ปัญหา และความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ในการจัดการปัญหา

ขั้นตอนที่ 2: การให้ระดับความสัมพันธ์ของปัญหาที่มีต่อเกณฑ์แต่ละตัว (Establish ranking)

ในขั้นตอนนี้ เป็นการให้คะแนนตัวปัญหา (สินค้าไม่ปลอดภัย) แต่ละปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับเกณฑ์แต่ละเกณฑ์ในขั้นตอนที่ 1 ในการนี้ต้องกำหนดคะแนนความสำคัญของปัญหา โดยเทียบกับเกณฑ์แต่ละเกณฑ์ ออกมาเป็นสูงมาก สูง ปานกลาง ต่ำ ต่ำมาก และไม่มีความสัมพันธ์เลย อาจกำหนดคะแนนออกมาเป็น 5, 4, 3, 2, และ 1 ตามลำดับ หรือเป็นสูง ปานกลาง ต่ำ อาจกำหนดคะแนนเป็น 3,2,1 และเพื่อให้แน่ใจว่าผลิตภัณฑ์ไม่ปลอดภัยมีการจัดระดับได้ถูกต้อง จึงมีความจำเป็นต้องเขียนรายละเอียดของเกณฑ์ไว้

ขั้นตอนที่ 3: การกำหนดค่าน้ำหนักของแต่ละเกณฑ์ (Weight the criteria)

การให้น้ำหนักตัวเกณฑ์แต่ละตัว ต้องพิจารณาตัวเกณฑ์แต่ละตัวที่กำหนดในขั้นตอนที่ 1 โดยให้น้ำหนักสูงสุดกับเกณฑ์ที่มีความสำคัญมากที่สุด ให้น้ำหนักน้อยที่สุดกับเกณฑ์ที่มีความสำคัญน้อยที่สุด โดยอาจกำหนดน้ำหนักความสำคัญออกมาเป็นสูง ปานกลาง และต่ำ โดยกำหนดคะแนนเป็น 3, 2, 1 ตามลำดับ โดยการประชุมร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 4: การให้คะแนนและจัดลำดับ (Score and Prioritize)

เมื่อได้พิจารณาให้ระดับความสัมพันธ์ของปัญหาที่มีต่อเกณฑ์แต่ละตัว (Establish ranking ในขั้นตอน 2) และกำหนดค่าน้ำหนักของแต่ละเกณฑ์ (Weight the criteria) จนครบทุกตัวเกณฑ์แล้ว จากนั้นให้ร่วมกันพิจารณาตามสภาพข้อเท็จจริงของผลิตภัณฑ์ไม่ปลอดภัยแต่ละชนิดที่นำมาจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เพื่อให้คะแนนปัญหาเป็นไปตามสภาพข้อเท็จจริงที่ปรากฏ จากนั้น ให้นำคะแนนปัญหาของแต่ละตัว ตามที่ได้รับการพิจารณาความสัมพันธ์กับตัวเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น ไปคูณกับค่าน้ำหนักของตัวเกณฑ์แต่ละตัว และดำเนินการในทำนองเดียวกันนี้ทุกช่องแล้วนำมาบวกกัน ก็จะได้คะแนนรวมของผลิตภัณฑ์ที่ไม่ปลอดภัยนั้น ๆ วิธีการให้คะแนนที่เสนอมานี้ เป็นวิธีการหนึ่งในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา นอกจากนี้การให้คะแนนความเสี่ยง (risk score) ยังสามารถหาได้จากความสัมพันธ์ของโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงกับผลลัพธ์ทางสุขภาพ ซึ่งความสัมพันธ์นี้สามารถแจกแจงและคำนวณ risk score และจัดลำดับความเสี่ยงได้ อีกวิธีหนึ่งของการจัดลำดับความเสี่ยง คือ คำนวณความเสี่ยงตามสูตรของ The Risk Priority Number (RPN) ซึ่งทางวิศวกรรมใช้ในการวิเคราะห์หาความเสี่ยงในขบวนการ ที่เรียกว่า Failure Mode and Effects Analysis (FMEA) ตัวเลขที่ได้จากการคำนวณ จะบอกถึงระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นของแต่ละความเสี่ยงที่สนใจ

นอกจากจะใช้ผลการประเมินความเสี่ยงของสินค้าไม่ปลอดภัยแล้ว คคส. มีการประเมินความเป็นไปได้ในการจัดการแก้ไขปัญหา เข้าร่วมพิจารณาด้วยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มีสินค้าที่ไม่ปลอดภัยในกลุ่มที่มีความเสี่ยงเดียวกันหลายชนิด

ในการจัดลำดับความสำคัญสินค้าไม่ปลอดภัยเพื่อการดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภค จึงประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลักคือ

1. การประเมินความเสี่ยง (Risk assessment)
2. การประเมินความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา (Possibility of Risk management)

การประเมินความเสี่ยง (Risk assessment)

เกณฑ์และน้ำหนักที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยงเพื่อจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย เป็นไปตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 เกณฑ์และน้ำหนักในการประเมินความเสี่ยงเพื่อจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย

ลำดับ	เกณฑ์การประเมินความเสี่ยง	น้ำหนัก (ร้อยละ)
1	ผลกระทบต่อสุขภาพ	30
2	กลุ่มประชากรที่ได้รับผลกระทบ	20
3	ความถี่ในการใช้ / สัมผัส	10
4	ประมาณการประชากรที่สัมผัสและได้รับผลกระทบทางสุขภาพ	10
5	มาตรการในต่างประเทศ	10
6	มีสารตกค้างในสิ่งแวดล้อม และอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อมนุษย์	10

ลำดับ	เกณฑ์การประเมินความเสี่ยง	น้ำหนัก (ร้อยละ)
7	ปริมาณที่ผลิต/การใช้	10
รวม		100

โดยมีระดับคะแนนของเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยงเพื่อจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับคะแนนของเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยงเพื่อจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย

ระดับคะแนนของเกณฑ์ในการประเมินความเสี่ยง
1. ผลกระทบต่อสุขภาพ 4 คะแนน: ตาย/พิการถาวร/มะเร็ง/พบข้อมูลว่าเป็นสารก่อมะเร็งในมนุษย์/ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางพันธุกรรมก่อให้เกิดความผิดปกติในการเจริญเติบโตของอวัยวะต่างๆ 3 คะแนน: ต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล (ผู้ป่วยใน) 2 คะแนน: เป็นแล้วต้องได้รับการรักษา และหายได้ (ผู้ป่วยนอก) 1 คะแนน: เป็นอาการเล็กน้อยไม่จำเป็นต้องรักษา
2. กลุ่มประชากรที่ได้รับผลกระทบ 4 คะแนน: ทารก/เด็ก 3 คะแนน: คนแก่/หญิงตั้งครรภ์ 2 คะแนน: คนหนุ่มสาววัยเจริญพันธุ์ (ที่มีโอกาสจะได้รับผลกระทบต่อระบบสืบพันธุ์) 1 คะแนน: กลุ่มอื่นๆ ที่ไม่ใช่กลุ่มดังกล่าวข้างต้น

ระดับคะแนนของเกณฑ์ในการประเมินความเสี่ยง
3. ความถี่ในการใช้ / สัมผัส 4 คะแนน: ใช้เป็นประจำ / ใช้เกือบทุกวัน (Usually/Always: 90% - 100%) 3 คะแนน: ใช้บ่อยๆ (Normally: 80%) 2 คะแนน: ใช้บางครั้ง (Sometime: 50%) 1 คะแนน: ใช้นานๆ ครั้ง (seldom: 10%)
4. ประเมินการประชากรที่สัมผัสและได้รับผลกระทบทางสุขภาพ 4 คะแนน: ประมาณ 1 ราย ในประชากรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 คน 3 คะแนน: ประมาณ 1 ราย ในประชากรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 คน 2 คะแนน: ประมาณ 1 ราย ในประชากรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 100,000 คน 1 คะแนน: ประมาณ 1 ราย ในประชากรมากกว่า 100,000 คน
5. มาตรการในต่างประเทศ 4 คะแนน: เพิกถอน/จำกัดการใช้ ในสหรัฐอเมริกา/สหราชอาณาจักร/แคนาดา/สหภาพยุโรป/ออสเตรเลีย/ญี่ปุ่น 3 คะแนน: เพิกถอน/จำกัดการใช้ ในบางประเทศ ในแถบ Asia/ASEAN 2 คะแนน: เพิกถอน/จำกัดการใช้ ในบางประเทศ 1 คะแนน: คำนึงถึงความเสี่ยงในบางประเทศ

ระดับคะแนนของเกณฑ์ในการประเมินความเสี่ยง
6. มีสารตกค้างในสิ่งแวดล้อม และอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อมนุษย์ 4 คะแนน: อันตรายรุนแรง 3 คะแนน: อันตรายปานกลาง 2 คะแนน: อันตรายน้อย 1 คะแนน: ไม่อันตราย 0 คะแนน: ไม่มีสารตกค้าง
7. ปริมาณที่ผลิต/การใช้ (เลือก 7.1 หรือ 7.2) 7.1 ปริมาณการนำเข้า 4 คะแนน: $\geq 10,000,000$ กก. ของผลรวมการนำเข้าของประเทศ 3 คะแนน: $\geq 10,000$ กก. ถึง $< 10,000,000$ กก. 2 คะแนน: $\geq 1,000$ กก. ถึง $< 10,000$ กก. 1 คะแนน: $\leq 1,000$ กก. 7.2 สัดส่วนสินค้าที่ไม่ปลอดภัยต่อสินค้าทั้งหมดในประเภทเดียวกัน 4 คะแนน: $\geq 80\%$ 3 คะแนน: $\geq 70\%$ ถึง $< 80\%$ 2 คะแนน: $\geq 60\%$ ถึง $< 70\%$ 1 คะแนน: $< 60\%$

ซึ่งเมื่อนำมาทดสอบประเมินความเสี่ยงของสินค้าไม่ปลอดภัย 3 ชนิดที่ คคส. ดำเนินการอยู่ ได้แก่ ขวดนมมีสาร Bisphenol A (BPA) น้ำมันทอดซ้ำเสื่อมสภาพ และแร่ใยหิน (Asbestos) พบว่า สามารถประเมินความเสี่ยงของสินค้านี้ดังกล่าวได้ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลทดสอบการประเมินความเสี่ยงของสินค้าไม่ปลอดภัย

เกณฑ์ประเมินความเสี่ยง	น้ำหนัก	คะแนนเต็ม	สินค้าไม่ปลอดภัย		
			BPA	Cooked oil	Asbestos
1. ผลกระทบต่อสุขภาพ	30	120	120	120	120
2. กลุ่มประชากรที่ได้รับผลกระทบ	20	80	80	80	40
3. ความถี่ในการใช้/สัมผัส	10	40	40	40	40
4. ประชาชนประชากรที่สัมผัสและได้รับผลกระทบทางสุขภาพ	10	40	40	40	40
5. มาตรการในต่างประเทศ	10	40	40	10	40
6. มีสารตกค้างในสิ่งแวดล้อมและอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อมนุษย์	10	40	10	10	40
7. ปริมาณที่ผลิต/การใช้	10	40	40	40	40
รวม	100	400	370	340	400
	ร้อยละ	100.0	92.5	85.0	100.0

หมายเหตุ: BPA = ขวดนมมีสาร Bisphenol A , Cooked oil = น้ำมันทอดซ้ำเสื่อมสภาพ และ Asbestos = แร่ใยหิน

การประเมินความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา

เกณฑ์และน้ำหนักที่ใช้ในการประเมินความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหาเพื่อจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย เป็นไปตามตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 เกณฑ์และน้ำหนักในการประเมินความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหาเพื่อจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย

ลำดับ	เกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้	น้ำหนัก (ร้อยละ)
1	การมีสิ่งทดแทน	10
2	ราคาสินค้าทดแทนในฐานะผู้บริโภค	10
3	คุณภาพสินค้าทดแทนในฐานะผู้บริโภค	10
4	ระดับผลกระทบต่อผู้ผลิต	10
5	ความร่วมมือของภาคี - เครือข่ายภาคประชาชน ผู้บริโภค - นักวิชาการ - หน่วยงานราชการ - ผู้ประกอบการ - นักการเมือง	50
6	เป็นนโยบายที่มีผลทางการเมืองของรัฐบาล/ นโยบายรัฐบาล	10
รวม		100

โดยมีระดับคะแนนของเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหาเพื่อจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ระดับคะแนนของเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหาเพื่อจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย

ระดับคะแนนของเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา
1. การมีสิ่งทดแทน 4 คะแนน: ทดแทนสินค้าได้ทุกชนิดโดยสมบูรณ์ (ทดแทนได้ 100%) / หรือเป็นสิ่งไม่จำเป็นและอาจเป็นอันตราย 3 คะแนน: ทดแทนสินค้าได้บางส่วน (75%) 2 คะแนน: ทดแทนสินค้าได้บ้าง (50%) 1 คะแนน: ทดแทนสินค้าได้น้อย (25%) 0 คะแนน: ไม่มีสิ่งทดแทน
2. ราคาสินค้าทดแทน ในฐานะผู้บริโภค 4 คะแนน: ราคาสูงกว่าสินค้าเก่า ≤ 1 เท่า 3 คะแนน: ราคาสูงกว่าสินค้าเก่า > 1 เท่า ถึง ≤ 2 เท่า 2 คะแนน: ราคาสูงกว่าสินค้าเก่า > 2 เท่าถึง ≤ 3 เท่า 1 คะแนน: ราคาสูงกว่าสินค้าเก่า > 3 เท่า

ระดับคะแนนของเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา
3. คุณภาพสินค้าทดแทน ในฐานะผู้บริโภค 4 คะแนน: คุณภาพเท่ากับหรือดีกว่าสินค้าเดิม 3 คะแนน: คุณภาพต่ำกว่าสินค้าเดิมเล็กน้อย 2 คะแนน: คุณภาพต่ำกว่าสินค้าเดิมมาก 1 คะแนน: คุณภาพต่ำกว่าสินค้าเดิมมากที่สุด
4. ระดับผลกระทบต่อผู้ผลิต 4 คะแนน: เกิดผลกระทบน้อยมากหรือไม่เกิดผลกระทบเลย 3 คะแนน: เกิดผลกระทบน้อย 2 คะแนน: เกิดผลกระทบปานกลาง 1 คะแนน: เกิดผลกระทบมาก
5. ความร่วมมือของภาคี เครือข่าย ภาคประชาชน ผู้บริโภค นักวิชาการ หน่วยงานราชการ ผู้ประกอบการ และนักการเมือง 4 คะแนน: นักวิชาการ+ประชาชน/ ผู้บริโภค+หน่วยราชการ+ผู้ประกอบการ+นักการเมือง 3 คะแนน: นักวิชาการ+ประชาชน/ ผู้บริโภค+หน่วยราชการ+ผู้ประกอบการ 2 คะแนน: นักวิชาการ+ประชาชน/ ผู้บริโภค+หน่วยราชการ 1 คะแนน: นักวิชาการ+ประชาชน/ ผู้บริโภค

ระดับคะแนนของเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา
6. เป็นนโยบายที่มีผลทางการเมืองของรัฐบาล/ นโยบายของรัฐบาล 4 คะแนน: มีนโยบายและมีกฎหมายที่จะใช้ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจน และมอบภารกิจให้หน่วยงานหลักดำเนินการทันทีและมีการติดตามผล/กำหนดให้มีการรายงาน 3 คะแนน: มีนโยบายให้ดำเนินการ มีกำหนดเวลาดำเนินการที่แน่นอนภายใน 1 ปี 2 คะแนน: มีนโยบายให้ดำเนินการ มีกำหนดเวลาดำเนินการที่แน่นอนภายใน > 1 ปี 1 คะแนน: มีนโยบายให้แต่ยังไม่กำหนดเวลาดำเนินการ 0 คะแนน: ไม่มีนโยบาย

ซึ่งเมื่อนำมาทดสอบประเมินความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหาสินค้าไม่ปลอดภัย 3 ชนิดที่ คคส. ดำเนินการอยู่ ได้แก่ ขวดนมมีสาร Bisphenol A (BPA) น้ำมันทอดซ้ำเสื่อมสภาพ และแร่ใยหิน (Asbestos) พบว่า สามารถประเมินความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหของสินค้านี้ดังกล่าวได้ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลทดสอบการประเมินความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหของสินค้านี้ไม่ปลอดภัย

เกณฑ์ประเมินความเป็นไปได้	น้ำหนัก	คะแนนเต็ม	สินค้าไม่ปลอดภัย		
			BPA	Cooked oil	Asbestos
1.การมีสิ่งทดแทน	10	40	40	40	40
2. ราคาสินค้าทดแทนในฐานะผู้บริโภค	10	40	40	40	40
3. คุณภาพสินค้าทดแทน ในฐานะผู้บริโภค	10	40	40	40	40

เกณฑ์ประเมินความเป็นไปได้	น้ำหนัก	คะแนนเต็ม	สินค้าไม่ปลอดภัย		
			BPA	Cooked oil	Asbestos
4. ระดับผลกระทบต่อผู้ผลิต	10	40	40	30	30
5. ความร่วมมือของภาคี เครือข่ายภาคประชาชน ผู้บริโภค นักวิชาการ หน่วยงานราชการ ผู้ประกอบการ และนักการเมือง	50	200	150	200	150
6. เป็นนโยบายที่มีผลทาง การเมืองของรัฐบาล/นโยบาย รัฐบาล	10	40	0	40	10
รวม	100	400	310	390	310
	ร้อยละ	100.0	77.5	97.5	77.5

หมายเหตุ: BPA = ขวดนมมีสาร Bisphenol A, Cooked oil = น้ำมันทอดซ้ำเสื่อมสภาพ และ Asbestos = แร่ใยหิน

ภายหลังจากการพัฒนาเกณฑ์ฯ แล้ว คคส.ได้เชิญเกษตรกรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและเกษตรกรโรงพยาบาลชุมชน ร่วมนำเกณฑ์ฯ ดังกล่าว มาทดลองใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย เพื่อการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคในระดับจังหวัดและอำเภอ โดยได้มีการประชุมปรับระดับเกณฑ์ให้สอดคล้องกับจังหวัดและอำเภอ และมีการจัดทำคู่มือการดำเนินงานจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย โดย ภก.ภาณุโชติ ทองยัง และคณะ เพื่อนำไปใช้จัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัยในพื้นที่ จำนวน 10 จังหวัด และ 3 อำเภอ

คคส. ได้จัดประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงาน และองค์กรผู้บริ โภคต่างๆ อีกหลายครั้ง เพื่อปรับปรุงเกณฑ์ฯ กลางที่พัฒนาขึ้นให้เป็นเกณฑ์ฯ ระดับชาติ และระดับจังหวัด ซึ่งจะนำเสนอเกณฑ์ ดังกล่าวในบทต่อไป

2. กระบวนการจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย

พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ได้ให้นิยามของ “สินค้า” และ “สินค้าที่ไม่ปลอดภัย” ดังนี้

“สินค้า” หมายความว่า สักรวมทรัพย์สินทุกชนิดที่ผลิตหรือนำเข้าเพื่อขาย รวมทั้งผลิตผลเกษตรกรรม และให้หมายความรวมถึงกระแสไฟฟ้า ยกเว้นสินค้าตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“สินค้าที่ไม่ปลอดภัย” หมายความว่า สินค้าที่ก่อหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ไม่ว่าจะเป็นเพราะเหตุจากความบกพร่องในการผลิตหรือการออกแบบ หรือไม่ได้กำหนดวิธีใช้วิธีเก็บรักษา คำเตือน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า หรือกำหนดไว้แต่ไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจนตามสมควร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงสภาพของสินค้า รวมทั้งลักษณะการใช้งานและการเก็บรักษาตามปกติธรรมดาของสินค้าอันพึงคาดหมายได้

การกำหนดสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

การดำเนินงานรวบรวมปัญหาเพื่อนำมาจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัยนั้น สิ่งที่สำคัญลำดับแรกคือ การกำหนดสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งอาจมาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังนี้

1. สินค้าที่ไม่ปลอดภัยที่ คคส. ดำเนินการอยู่

การกำหนดสินค้าที่ไม่ปลอดภัยด้วยวิธีนี้ จุดเด่นที่เป็นปัญหาที่มีการศึกษาข้อมูลและคัดเลือกเพื่อดำเนินการมาแล้วในเบื้องต้น ตลอดจนมีการยอมรับแล้วว่าเป็นปัญหาในระดับประเทศ ขนาดของปัญหาบางรายการครอบคลุมในหลายพื้นที่ แต่ก็พบว่าบางประเด็นอาจไม่ใช่ปัญหาของพื้นที่บางแห่งก็ได้

2. สินค้าที่ไม่ปลอดภัยที่เป็นนโยบายของหน่วยงานภาครัฐ

การกำหนดสินค้าที่ไม่ปลอดภัยด้วยวิธีนี้ มีจุดเด่นที่เป็นนโยบายของภาครัฐ หลายประเด็นปัญหามีข้อมูลรองรับว่า มีความรุนแรงและจำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน มีการสั่งการให้หน่วยงานในภาครัฐนำไปปฏิบัติ แต่ก็พบว่า บางประเด็นอาจไม่ใช่ปัญหาของพื้นที่อย่างแท้จริงก็ได้ นอกจากนี้กลวิธีในการแก้ไขปัญหาก็กำหนดมาจากส่วนกลางอาจไม่สอดคล้องกับพื้นที่หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่อาจขาดการมีส่วนร่วมเท่าที่ควร

3. สินค้าที่ไม่ปลอดภัยที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตระหนักว่าเป็นปัญหา

การกำหนดสินค้าที่ไม่ปลอดภัยด้วยวิธีนี้ มีจุดเด่นที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ประกอบการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริโภคตระหนักว่าเป็นปัญหาที่อยากแก้ไข แต่ก็มีจุดอ่อนที่บางครั้ง ข้อมูลทางวิชาการรองรับอาจจะไม่มากเท่า 2 กลุ่มแรก และการที่จะให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาร่วมกันระบุ ประเด็นปัญหาจำเป็นต้องมีกระบวนการออกแบบเพื่อให้ได้ประเด็นปัญหาที่แท้จริง

4. สินค้าที่ไม่ปลอดภัยที่มีผู้ร้องเรียนมายังศูนย์รับเรื่องร้องเรียนของหน่วยงานรัฐและองค์กรผู้บริโภค

การกำหนดสินค้าที่ไม่ปลอดภัยด้วยวิธีนี้ มีจุดเด่นที่ผู้บริโภคเป็นผู้เสนอปัญหาจากการบริโภคโดย แจ้งปัญหาหรือความเสียหายจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ไปยังหน่วยงานรัฐและองค์กรผู้บริโภค แต่มีจุดอ่อน คือ ไม่มีข้อมูลทางวิชาการสนับสนุนปัญหา ต้องมีการค้นคว้าทางวิชาการเพิ่มเติม และศูนย์รับเรื่องร้องเรียน ต้องมั่นใจว่าปัญหาที่ร้องเรียนนั้นเป็นปัญหาจากการบริโภคสินค้าที่ไม่ปลอดภัยอย่างแท้จริง

5. สินค้าที่ไม่ปลอดภัยที่มีการรายงานหรือฐานข้อมูลวิชาการมาจากหน่วยงานเฝ้าระวังทั้งในและต่างประเทศ

การกำหนดสินค้าที่ไม่ปลอดภัยด้วยวิธีนี้ มีจุดเด่นที่ผู้ปฏิบัติงาน/หน่วยงานได้รายงานปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ปฏิบัติการมายังหน่วยงานเฝ้าระวัง และมีฐานวิชาการของสินค้าที่เป็นปัญหา แต่มีจุดอ่อนคือการรายงานอาจน้อยกว่าความเป็นจริง

กระบวนการจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย

1. ขั้นตอนการเตรียมการ

1.1 ประสานงานไปยังหน่วยงาน ภาครีเอกชนต่างๆ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับสินค้าไม่ปลอดภัยต่างๆ เพื่อขอให้นำเสนอข้อมูลปัญหาสินค้าไม่ปลอดภัย หรือหากไม่สามารถส่งมาล่วงหน้า ขอให้เตรียมข้อมูลปัญหาสินค้าไม่ปลอดภัยมาเสนอในวันประชุม และผู้เสนอปัญหาต้องเตรียมข้อมูลปัญหาสินค้าไม่ปลอดภัยที่หน่วยงาน/องค์กรตนเสนอ เพื่อชี้แจงให้ผู้เข้าประชุมทราบ

1.2 ผู้รับผิดชอบรวบรวมปัญหาสินค้าไม่ปลอดภัยจากข้อมูลสินค้าที่ไม่ปลอดภัยที่ คคส. ดำเนินการอยู่ นโยบายของหน่วยงานภาครัฐ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตระหนักว่าเป็นปัญหา ศูนย์รับเรื่องร้องเรียนของหน่วยงานรัฐและองค์กรผู้บริโภค รายงานหรือฐานข้อมูลวิชาการมาจากหน่วยงานเฝ้าระวังทั้งในและต่างประเทศ (ถ้ามี)

โดยใช้แบบเสนอปัญหาสินค้าไม่ปลอดภัยของหน่วยงาน/ภาคีต่างๆ นอกจากนี้ผู้รับผิดชอบอาจหาข้อมูลเบื้องต้นได้จากข้อมูลสถานการณ์ปัญหาของพื้นที่ที่มีการรายงานไว้ หรืออาจทำการสำรวจสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่ก็ได้

2. ขั้นตอนปฏิบัติการเสนอประเด็นปัญหาเพื่อคัดเลือก (ใช้เวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมง)

2.1 จัดประชุมหน่วยงานหรือภาคีที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อระดมสมองในการคัดเลือกประเด็นปัญหาของสินค้าไม่ปลอดภัยร่วมกันในเบื้องต้น โดยนำประเด็นปัญหาทั้งหมดที่ได้จากข้อ 1 มา รวมกัน อาจเรียงลำดับปัญหาตามความถี่ที่มีผู้เสนอ

2.2 กำหนดกติกาในการคัดเลือกร่วมกัน เช่น ปัญหาที่มีความชัดเจน มีข้อมูลรายงานปัญหาหรือมี แหล่งข้อมูลอ้างอิง ฯลฯ

2.3 ผู้เสนอแต่ละคนอภิปรายเหตุผลพร้อมทั้งแสดงหลักฐานเชิงประจักษ์ ตามที่กำหนดในกติกา เพื่อ สนับสนุนในการเลือกประเด็นปัญหาดังกล่าว

2.4 จัดกลุ่มปัญหาที่ใกล้เคียงกัน หรืออยู่ในหมวดหมู่เดียวกันเข้าด้วยกัน และสรุปประเด็นปัญหาที่ ได้

2.5 ที่ประชุมลงคะแนนคัดเลือกประเด็นปัญหาของสินค้าไม่ปลอดภัย โดยรอบแรกคัดเลือกมาไม่ เกิน 10 ปัญหา ตามลำดับคะแนนที่มีผู้เลือกมากที่สุด ในการลงคะแนนอาจใช้การยกมือโหวตหรือลงคะแนน แบบเป็นทางการก็ได้ ทั้งนี้ให้พิจารณาตามความเหมาะสมหรือตามที่ประชุมกำหนด โดยใช้แบบสรุปสินค้า ไม่ปลอดภัย 10 รายการ

3. ขั้นตอนการหาข้อมูลทางวิชาการตามเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงและเกณฑ์การประเมินความ เป็นไปได้ในการแก้ปัญหา

3.1 ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ พิจารณาข้อมูลเบื้องต้นของประเด็นปัญหาของสินค้าไม่ปลอดภัย โดยใช้เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงและเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา และสรุป แนวทางในการหาข้อมูลที่เป็นเพิ่มเติม

3.2 ผู้รับผิดชอบค้นหาข้อมูลทางวิชาการหรือประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล เพื่อเตรียมนำเข้าในการประชุมพิจารณาจัดลำดับของสินค้าไม่ปลอดภัย

4. ขั้นตอนการจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย (ใช้เวลาประมาณ 3-4 ชั่วโมง)

4.1 จัดประชุมตัวแทนแกนนำภาคีที่เกี่ยวข้องและแกนนำผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อร่วมกันจัดลำดับ ความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย โดยใช้เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงและเกณฑ์การประเมินความเป็นไป ได้ในการแก้ปัญหา (ใช้แบบประเมินความเสี่ยงของสินค้าไม่ปลอดภัย และแบบประเมินความเป็นไปได้ใน การแก้ไขปัญหา)

4.2 นำผลที่ได้ตามเกณฑ์การประเมินทั้งหมด มาสรุปตามแบบสรุปคะแนนตามเกณฑ์การจัดลำดับสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ประชุมพิจารณาคะแนนที่ได้ในแต่ละสินค้า จากนั้นสรุปผลการจัดลำดับความสำคัญของสินค้าที่ไม่ปลอดภัย 5 อันดับแรก (ตามแบบสรุปการจัดลำดับสินค้าที่ไม่ปลอดภัย)

5. ขั้นตอนการหาแนวทางแก้ไขปัญหาสินค้าที่ไม่ปลอดภัย (ใช้เวลาประมาณ 3-4 ชั่วโมง)

5.1 กำหนดกติกาในการคัดเลือกปัญหาเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหในข้อ 4

5.2 ผู้เสนอแต่ละคนอภิปรายเหตุผลสนับสนุนในการเลือกประเด็นปัญหาดังกล่าว

5.3 ที่ประชุมลงคะแนนคัดเลือกประเด็นปัญหาของสินค้าที่ไม่ปลอดภัยที่มีความเร่งด่วนหรือมีความสำคัญที่หน่วยงานหรือภาคีเห็นชอบร่วมกันในการดำเนินการแก้ไข โดยการดำเนินการแก้ไขควรคิดมาตรการต่างๆในการคุ้มครองผู้บริโภคอย่างรอบด้าน ทั้งมาตรการทางกฎหมาย ทางวิชาการ ทางสังคม และอื่นๆ

3. เกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย (Issue Prioritization) ระดับจังหวัด

ก. การประเมินความเสี่ยง (Risk assessment)

ข้อ 1 ความรุนแรงต่อสุขภาพ (น้ำหนักร้อยละ 30)

ระดับคะแนน	ความรุนแรงต่อสุขภาพ	การพิจารณา
4	รุนแรงมากที่สุด ได้แก่ - ตาย - เกิดพิการถาวร - เกิดโรคมะเร็ง - เป็นสารก่อมะเร็งในมนุษย์ - ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางพันธุกรรม - ก่อให้เกิดความผิดปกติในการเจริญเติบโตของอวัยวะต่างๆหรือร่างกาย	การกำหนดระดับ จะพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น โดยให้ความสำคัญกับปัญหาต่อสุขภาพที่มากที่สุด เป็นเกณฑ์กำหนดระดับ
3	รุนแรงมาก โดยต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล (ต้องนอนค้างคืนในโรงพยาบาล)	
2	รุนแรงปานกลาง โดยต้องได้รับการรักษา (ไม่ต้องนอนค้างคืนในโรงพยาบาล)	
1	รุนแรงน้อย โดยมีอาการเล็กน้อย ไม่จำเป็นต้องรักษา	

ข้อ 2 กลุ่มประชากรที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหลักที่ได้รับผลกระทบ (น้ำหนักร้อยละ 20)

ระดับคะแนน	กลุ่มประชากรที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหลักที่ได้รับผลกระทบ	การพิจารณา
4	ประชากรกลุ่มเฉพาะที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหลักที่ได้รับผลกระทบ ได้แก่ - ทารก - เด็ก (อายุ 0-12 ปี) - หญิงตั้งครรภ์ - ผู้ป่วย - ผู้พิการ	การกำหนดระดับ จะพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นว่า เกิดขึ้นกับประชากรกลุ่มเฉพาะกลุ่มใดเป็นหลัก
3	ผู้สูงอายุ (อายุมากกว่า 60 ปี)	
2	กลุ่มอื่นๆ ที่ไม่ใช่กลุ่มในระดับคะแนน 3 และ 4 ทั้งนี้รวมถึงทุกกลุ่มวัย	
1	กลุ่มที่เข้าไปแสวงหาความเสี่ยงเอง	

ข้อ 3 ความถี่ในการกิน ไข่ หรือสั้มผัส (น้ำหนักร้อยละ 10)

ระดับคะแนน	ความถี่ในการกิน ไข่ หรือสั้มผัส	การพิจารณา
4	กิน ไข่ หรือสั้มผัส ในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ - เป็นประจำ หรือไข่เกือบทุกวัน - Usually /Always (ประมาณร้อยละ 90 ถึงร้อยละ 100) - ประมาณ 6-7 วันต่อสัปดาห์	การกำหนดระดับ จะพิจารณาจากข้อเท็จจริงว่า เข้าข่ายในลักษณะใดมากที่สุด
3	กิน ไข่ หรือสั้มผัส ในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ - ไข่บ่อยๆ - Normally (ประมาณร้อยละ 80) - ประมาณ 4-5 วันต่อสัปดาห์	
2	กิน ไข่ หรือสั้มผัส ในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ - ไข่บางครั้ง - Sometime (ประมาณร้อยละ 50) - ประมาณ 2-3 วันต่อสัปดาห์	
1	กิน ไข่ หรือสั้มผัส ในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ - ใช้นานๆ ครั้ง - Seldom (ประมาณร้อยละ 10) - น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 วันต่อสัปดาห์หรือใช้เฉพาะบางช่วงเวลา	

ข้อ 4 ประเมินการประชากรที่สัมผัสและได้รับผลกระทบทางสุขภาพ (น้ำหนักร้อยละ 10)

ระดับคะแนน	ประมาณการประชากรที่สัมผัสและได้รับผลกระทบทางสุขภาพ	การพิจารณา
4	ประมาณ 1 ราย ในประชกรน้อย กว่าหรือเท่ากับ 10,000 คน	1. หากไม่มีข้อมูล อาจดำเนินการดังนี้ 1) นำค่าน้ำหนักไปเพิ่มในข้อ 7 หรือ 2) นำค่าน้ำหนักไปเพิ่มในข้อ 3 และข้อ 8 (อย่าง ละครั้งหนึ่ง) หรือ 3) เปลี่ยนน้ำหนักไปยังเกณฑ์ข้ออื่นๆตามสัดส่วน 2. หากสินค้าไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพโดยตรง ให้ พิจารณาจากผลทางอ้อม เช่น การมีผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม
3	ประมาณ 1 ราย ในประชกรน้อย กว่าหรือเท่ากับ 50,000 คน	
2	ประมาณ 1 ราย ในประชกรน้อย กว่าหรือเท่ากับ 100,000 คน	
1	ประมาณ 1 ราย ในประชกร มากกว่า 100,000 คน	

ข้อ 5 มาตรการในต่างประเทศ (น้ำหนักร้อยละ 5)

ระดับคะแนน	มาตรการในต่างประเทศ	การพิจารณา
4	ห้ามใช้ตามมาตรฐานสากลหรือในประเทศอ้างอิง ดังนี้ - มาตรฐานสากล ได้แก่ WHO CODEX - ประเทศอ้างอิง ได้แก่ สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น และประเทศในภูมิภาคเอเชีย	1. การกำหนดระดับ จะพิจารณาจาก ข้อเท็จจริงว่า ห้าม ใช้ หรือจำกัดการใช้ ตามมาตรฐานสากล หรือในประเทศใด 2. น้ำหนักข้อ 5 และ ข้อ 6 อาจนำมา รวมกันได้หากไม่มี ข้อใดข้อหนึ่ง
3	จำกัดการใช้ตามมาตรฐานสากลหรือในประเทศอ้างอิง ดังนี้ - มาตรฐานสากล ได้แก่ WHO CODEX - ประเทศอ้างอิง ได้แก่ สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น และประเทศในภูมิภาคเอเชีย	
2	จำกัดการใช้ในบางประเทศ นอกเหนือจากกลุ่มประเทศใน ระดับคะแนน 3 และ 4	
1	นอกเหนือจากกลุ่มประเทศในระดับคะแนน 3 และ 4	

ข้อ 6 มาตรการในประเทศ (น้ำหนักร้อยละ 5)

ระดับคะแนน	มาตรการในประเทศ	การพิจารณา
4	ห้ามใช้ ผลิต นำเข้า หรือจำหน่าย	1. การกำหนดระดับ จะพิจารณาจาก ข้อเท็จจริงว่า มาตรการที่ใช้ในประเทศคือ อะไร 2. น้ำหนักข้อ 5 และข้อ 6 อาจนำมารวมกันได้ หากไม่มีข้อใดข้อหนึ่ง
3	จำกัดการใช้ หรือมีมาตรการที่เข้มงวด	
2	มีการกำหนดคำเตือนการใช้	
1	มีกระบวนการรณรงค์ให้คำนึงถึงความเสี่ยง	

ข้อ 7 มีสารตกค้างในสิ่งแวดล้อม และอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อมนุษย์ (น้ำหนักร้อยละ 10)

ระดับคะแนน	สารตกค้างในสิ่งแวดล้อมและ อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อมนุษย์	การพิจารณา
4	อันตรายรุนแรง	1.การกำหนดระดับ จะพิจารณาจากการตรวจพบ สารเคมี และนำสารเคมีนั้นมาเทียบอันตรายอ้างอิง จาก Material safety data sheet (MSDS) 2. หากไม่มีข้อมูล อาจดำเนินการดังนี้ 1) นำค่าน้ำหนักไปเพิ่มในข้อ 5 และข้อ 6 (อย่างละครึ่งหนึ่ง) หรือ 2) เกลื่อน้ำหนักไปยังเกณฑ์ข้ออื่นๆตามสัดส่วน
3	อันตรายปานกลาง	
2	อันตรายน้อย	
1	ไม่อันตราย	

ข้อ 8 ปริมาณที่ผลิตใช้ นำเข้า หรือ จำหน่าย (น้ำหนักร้อยละ 10)

ข้อนี้อาจเลือกใช้ข้อ 8.1 หรือข้อ 8.2

ข้อ 8.1 ปริมาณการนำเข้า

ระดับคะแนน	มาตรการในต่างประเทศ	การพิจารณา
4	มากกว่า 10,000,000 กิโลกรัม ของผลรวมการนำเข้าของประเทศ	ใช้สำหรับสินค้า หนักที่มีการนำเข้า เช่น แร่ใยหิน ฯลฯ)
3	มากกว่า 10,000 กิโลกรัม ถึงน้อยกว่า 10,000,000 กิโลกรัม	
2	มากกว่า 1,000 กิโลกรัม ถึงน้อยกว่า 10,000 กิโลกรัม	
1	น้อยกว่า 1,000 กิโลกรัม	

ข้อ 8.2 สัดส่วนสินค้าที่ไม่ปลอดภัยต่อสินค้าทั้งหมดในประเทศเดียวกัน

ระดับคะแนน	สัดส่วนสินค้าที่ไม่ปลอดภัยต่อสินค้าทั้งหมดในประเทศเดียวกัน	การพิจารณา
4	มากกว่าร้อยละ 80	
3	มากกว่าร้อยละ 70 ถึงน้อยกว่า ร้อยละ 80	
2	มากกว่าร้อยละ 60 ถึงน้อยกว่า ร้อยละ 70	
1	น้อยกว่า ร้อยละ 60	

ข. การประเมินความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา

ข้อ 1 การมีสิ่งทดแทน หรือทางเลือกอื่น (น้ำหนักร้อยละ 10)

ระดับคะแนน	การมีสิ่งทดแทน หรือทางเลือกอื่น	การพิจารณา
4	ทดแทนสินค้าได้ทุกชนิดโดยสมบูรณ์ (ทดแทนได้ร้อยละ 100) หรือเป็นสินค้าไม่จำเป็นและอาจเป็นอันตราย	ในกรณีสินค้าที่ไม่ จำเป็นต้องมีสิ่งทดแทน ไม่ต้องใช้เกณฑ์ข้อ 1-3
3	ทดแทนสินค้าได้บางส่วน (ร้อยละ 75)	
2	ทดแทนสินค้าได้บ้าง (ร้อยละ 50)	
1	ไม่มีสิ่งทดแทน	

ข้อ 2 ราคาสินค้าทดแทน ในฐานะผู้บริโภค (น้ำหนักร้อยละ 10)

ระดับคะแนน	การมีสิ่งทดแทน หรือทางเลือกอื่น	การพิจารณา
4	ราคาสูงกว่าสินค้าเก่า น้อยกว่า 1 เท่า	ในกรณีสินค้าที่ไม่ จำเป็นต้องมีสิ่งทดแทน ไม่ต้องใช้เกณฑ์ข้อ 1-3
3	ราคาสูงกว่าสินค้าเก่า มากกว่า 1 เท่า แต่น้อยกว่า 2 เท่า	
2	ราคาสูงกว่าสินค้าเก่า มากกว่า 2 เท่า แต่น้อยกว่า 3 เท่า	
1	ราคาสูงกว่าสินค้าเก่า มากกว่า 3 เท่า	

ข้อ 3 คุณภาพสินค้าทดแทน ในฐานะผู้บริโภค (น้ำหนักร้อยละ 10)

ระดับคะแนน	การมีสิ่งทดแทน หรือทางเลือกอื่น	การพิจารณา
4	คุณภาพเท่ากับหรือดีกว่าสินค้าเดิม	ในกรณีสินค้าที่ไม่ จำเป็นต้องมีสิ่งทดแทน ไม่ต้องใช้เกณฑ์ข้อ 1-3
3	คุณภาพต่ำกว่าสินค้าเดิมเล็กน้อย	
2	คุณภาพต่ำกว่าสินค้าเดิมมาก	
1	คุณภาพต่ำกว่าสินค้าเดิมมากที่สุด	

ข้อ 4 ระดับผลกระทบต่อผู้ผลิต หรือผู้ประกอบการ (น้ำหนักร้อยละ 10)

ระดับคะแนน	การมีสิ่งทดแทน หรือทางเลือกอื่น	การพิจารณา
4	เกิดผลกระทบน้อยมากหรือไม่เกิดผลกระทบเลย	
3	เกิดผลกระทบน้อย	
2	เกิดผลกระทบปานกลาง	
1	เกิดผลกระทบมาก	

ข้อ 5 ความร่วมมือของภาคี เครือข่าย ภาคประชาชน ผู้บริโภค นักวิชาการ หน่วยงานราชการ
ผู้ประกอบการ และนักการเมือง (น้ำหนักร้อยละ 40)

ระดับคะแนน	. ความร่วมมือของภาคี เครือข่าย ภาคประชาชนฯ	การพิจารณา
4	นักวิชาการ + ประชาชน/ผู้บริโภค + หน่วยงานราชการ + ผู้ประกอบการ + นักการเมือง	อาจลดน้ำหนักจาก 50 เหลือ 40 และนำไปเพิ่ม ให้ข้อ 6 (จากร้อยละ 10 เป็นร้อยละ 20)
3	นักวิชาการ + ประชาชน/ผู้บริโภค + หน่วยงานราชการ + ผู้ประกอบการ	
2	นักวิชาการ + ประชาชน/ผู้บริโภค + หน่วยงานราชการ	
1	นักวิชาการ + ประชาชน/ผู้บริโภค	

ข้อ 6 เป็นนโยบายที่มีผลทางการเมืองของรัฐบาล หรือ นโยบายของรัฐบาล (น้ำหนักร้อยละ 20)

ระดับคะแนน	นโยบายที่มีผลทางการเมืองของรัฐบาล /นโยบายของรัฐบาล	การพิจารณา
4	มีนโยบายและมีกฎหมายที่จะใช้ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจน และมอบภารกิจให้หน่วยงานหลักดำเนินการทันทีและมีการติดตามผลหรือกำหนดให้มีการรายงาน	
3	มีนโยบายให้ดำเนินการ มีกำหนดเวลาดำเนินการที่แน่นอนภายใน 1 ปี	
2	มีนโยบายให้ดำเนินการ มีกำหนดเวลาดำเนินการที่แน่นอนภายในมากกว่า 1 ปี	
1	มีนโยบายให้ แต่ยังไม่กำหนดเวลาดำเนินการ	

หมายเหตุ เกณฑ์ข้อใด หากไม่สามารถให้คะแนนได้ ให้เปลี่ยนน้ำหนักในข้อนั้นไปยังข้ออื่นๆตามสัดส่วน

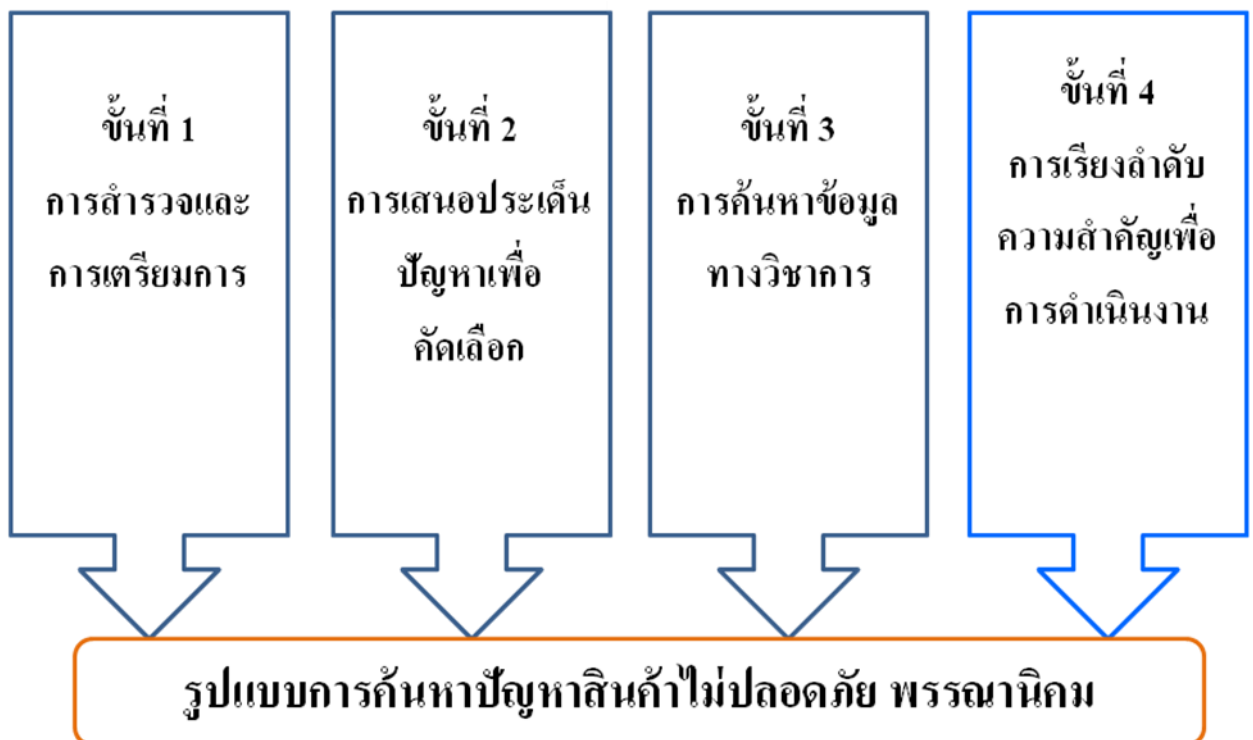
4. ตัวอย่างการนำเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญฯ ไปใช้

การจัดลำดับความสำคัญของสินค้าที่ไม่ปลอดภัย อำเภอพรหมนิคม จังหวัดสกลนคร

โดย ภก.ศติพงศ์ ทิพย์ธาดาพร

โรงพยาบาลพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร

รูปแบบการดำเนินงานกิจกรรมในพื้นที่อำเภอพรหมนิคม

รูปแบบการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่อำเภอพรหมนิคม

ขั้นที่ 1

การสำรวจและ
การเตรียมการ

เครื่องสำอาง
อันตราย

ผักปนเปื้อน
สารพิษ

สารพิษ
จากกล่องโฟม

ผลิตภัณฑ์ลด
ความอ้วน

เครื่องปรุงรส
หมดอายุ

ขนมปังไม่มี อย.

แคนตาลูป
ปนเปื้อนสารพิษ

น้ำมันทอดซ้ำ

สารปนเปื้อนใน
ร้านเนื้อย่าง

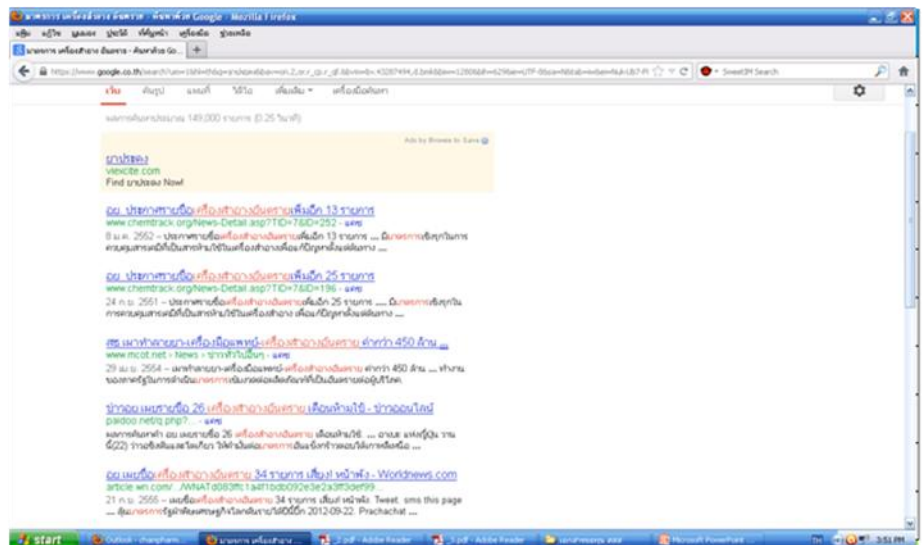
ดำเนินการสำรวจปัญหาสินค้าไม่ปลอดภัยใน 3 กลุ่มตัวอย่าง
และดำเนินการส่งหนังสือเชิญไปยังภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2

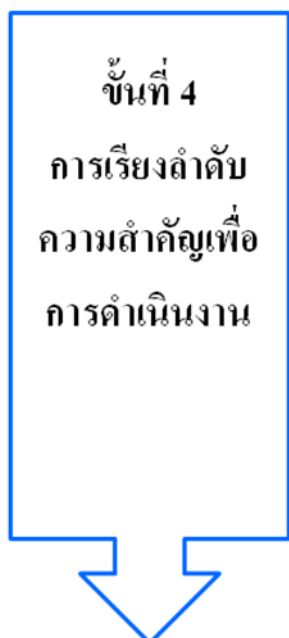
การเสนอประเด็น
ปัญหาเพื่อ
คัดเลือก

ลำดับ	ประเด็นปัญหา	คะแนนที่ได้
1	แคนตาลูปปนเปื้อนสารเคมี	47
2	สไปนงที่แช่ฟอร์มาลีน	41
3	เครื่องสำอางผสมสารอันตราย	38
4	ผลิตภัณฑ์ลดน้ำหนักที่ปลอมปน sibutamine	36
5	ยาน้ำกระสายเส้นผสมสเตียรอยด์	32
6	ลูกชิ้นผสมสารบอแรกซ์	30
7	น้ำมันทอดซ้ำของร้านอาหาร	24
8	ยาชุดในร้านชำ	19
9	ผลิตภัณฑ์ปรุงรสหมดอายุ	14
10	หม้อก๋วยเตี๋ยวที่ไม่ได้มาตรฐาน	8

จัดประชุมระดมสมองกับภาคีเครือข่ายและผู้มีส่วนได้เสีย
ในการเสนอประเด็นปัญหา

นำประเด็นปัญหาทั้ง 10 ประเด็นที่ได้มาหาข้อมูลทางวิชาการ

ผลการประเมินความเสี่ยงของสินค้าไม่ปลอดภัย 5 อันดับในอำเภอพรหมานิกม

เกณฑ์ประเมิน ความเสี่ยง	น้ำหนัก (%)	คะแนน เต็ม	Hazard Product				
			Cosmetic	สไบนาง	แคนตาลูป	Steroid	Sibutamine
1.ผลต่อสุขภาพ	30	120	120	120	120	90	120
2.กลุ่มประชากร	20	80	40	80	80	60	40
3.ความถี่การใช้	10	40	40	20	30	40	40
4.ความชุก	10	40	40	40	40	40	30
5.มาตรการต่างประเทศ	5	20	20	20	20	20	20
6.มาตรการในประเทศ	5	20	20	20	20	20	20
7.สารตกค้าง	10	40	0	40	40	0	0
8.ปริมาณการใช้	10	40	40	40	40	40	40
รวม	100	400	320	380	390	310	310
		ร้อยละ	80.00	95.00	97.50	77.50	77.50

ประชุมแกนนำเพื่อร่วมกันจัดลำดับความสำคัญโดย
ใช้เกณฑ์ความเสี่ยงและความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา

ขั้นที่ 4
การเรียงลำดับ
ความสำคัญเพื่อ
การดำเนินงาน

การประเมินผล

เมื่อนำคะแนนของเกณฑ์ประเมินความเสี่ยงเพื่อจัดลำดับความสำคัญของสินค้าอันตราย จำนวน 8 ข้อ และ เกณฑ์ประเมินความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหาสินค้าที่ไม่ปลอดภัย จำนวน 6 ข้อ มาพิจารณาร่วมกัน ทำให้เครือข่ายการจัดลำดับความสำคัญของสินค้าที่ไม่ปลอดภัย อำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร สามารถลำดับความสำคัญของสินค้าที่ไม่ปลอดภัย 5 อันดับแรกที่ต้องมีการวางแผนและร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาในภาพรวมระดับอำเภอ ได้ดังนี้

ลำดับ	ประเด็นปัญหา	ความเร่งด่วน
1	สโบนางที่แ่งฟอร์มาลีน	+++++
2	เครื่องสำอางผสมสารอันตราย	++++
3	ผลิตภัณฑ์ลดน้ำหนักที่ปลอมปน sibutamine	+++
4	แคนตาลูปปนเปื้อนสารเคมี	++
5	ยาน้ำกระสายเส้นผสมสเตียรอยด์	+

ประชุมเพื่อนำเพื่อร่วมกันจัดลำดับความสำคัญโดย
ใช้เกณฑ์ความเสี่ยงและความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา

5. แบบฟอร์มและตารางในการดำเนินงาน

แบบเสนอปัญหาสินค้าไม่ปลอดภัยของหน่วยงาน/ภาคี

ชื่อหน่วยงาน/ภาคี.....

หมายเลข	รายชื่อสินค้าไม่ปลอดภัย	ลักษณะความไม่ปลอดภัยที่พบ	แหล่งข้อมูลอ้างอิง
1			
2			
3			
4			
5			

แบบสรุปรายชื่อสินค้าไม่ปลอดภัย 10 รายการ

การประชุมจัดลำดับสินค้าที่ไม่ปลอดภัยวันที่..... เวลา.....

หมายเลข	รายชื่อสินค้าไม่ปลอดภัย	ข้อมูลปัญหา/ข้อมูลสนับสนุน	แหล่งข้อมูลอ้างอิง
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

แบบประเมินความเสี่ยงของสินค้าไม่ปลอดภัย

หมายเลข.....ชื่อสินค้า.....

เกณฑ์ประเมินความเสี่ยง	น้ำหนัก(%)	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
1.ผลกระทบต่อสุขภาพ ระดับคะแนน เท่ากับคะแนน เหตุผลประกอบการตัดสินใจ : 			
2. กลุ่มประชากรที่ได้รับผลกระทบ ระดับคะแนน เท่ากับคะแนน เหตุผลประกอบการตัดสินใจ : 			
3.ความถี่ในการใช้ / สัมผัส ระดับคะแนน เท่ากับคะแนน เหตุผลประกอบการตัดสินใจ : 			

เกณฑ์ประเมินความเสี่ยง	น้ำหนัก(%)	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
4. ประมาณการประชากรที่สัมผัสและได้รับผลกระทบทางสุขภาพ ระดับคะแนน เท่ากับคะแนน เหตุผลประกอบการตัดสินใจ : 			
5. มีสารตกค้างในสิ่งแวดล้อม และอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อมนุษย์ ระดับคะแนน เท่ากับคะแนน เหตุผลประกอบการตัดสินใจ : 			
6. ปริมาณที่ผลิต/การใช้ ระดับคะแนน เท่ากับคะแนน เหตุผลประกอบการตัดสินใจ : 			

เกณฑ์ประเมินความเสี่ยง	น้ำหนัก(%)	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
7. มาตรการในต่างประเทศ ระดับคะแนน เท่ากับคะแนน เหตุผลประกอบการตัดสินใจ : 			
8. มาตรการในประเทศ ระดับคะแนน เท่ากับคะแนน เหตุผลประกอบการตัดสินใจ : 			
รวมคะแนน	100		
คิดเป็นร้อยละ	-	100	

แบบประเมินความเป็นไปได้ในการแก้ไข้ปัญหา

หมายเลข.....ข้อสินค้า.....

เกณฑ์ประเมินความเป็นไปได้ในการแก้ไข้ปัญหา	น้ำหนัก(%)	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
1. ความร่วมมือของภาคี เครือข่าย ภาคประชาชน ผู้บริโภค นักวิชาการ หน่วยงานราชการ ผู้ประกอบการ และนักการเมือง ระดับคะแนน เท่ากับคะแนน เหตุผลประกอบการตัดสินใจ : 			
2. เป็นนโยบายที่มีผลทางการเมืองของรัฐบาล/ นโยบายของ รัฐบาล ระดับคะแนน เท่ากับคะแนน เหตุผลประกอบการตัดสินใจ : 			
3. การมีสิ่งทดแทน ระดับคะแนน เท่ากับคะแนน เหตุผลประกอบการตัดสินใจ : 			

เกณฑ์ประเมินความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา	น้ำหนัก(%)	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
4. ราคาสินค้าทดแทน ในฐานะผู้บริโภค ระดับคะแนน เท่ากับคะแนน เหตุผลประกอบการตัดสินใจ : 			
5. คุณภาพสินค้าทดแทน/การยอมรับการใช้สินค้า ในฐานะผู้บริโภค ระดับคะแนน เท่ากับคะแนน เหตุผลประกอบการตัดสินใจ : 			
6. ระดับผลกระทบต่อผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ระดับคะแนน เท่ากับคะแนน เหตุผลประกอบการตัดสินใจ : 			
รวมคะแนน	100		
คิดเป็นร้อยละ	-	100	

แบบสรุปคะแนนสินค้าที่นำมาจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย 10 รายการ ตามเกณฑ์ประเมินความเสี่ยง

เกณฑ์ประเมินความเสี่ยง	น้ำหนัก (ร้อยละ)	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้									
			สินค้าที่ไม่ปลอดภัย									
			1.....	2.....	3.....	4.....	5.....	6.....	7....	8....	9....	10.....
1.ผลกระทบต่อสุขภาพ												
2. กลุ่มประชากรที่ได้รับผลกระทบ												
3. ความถี่ในการใช้/ สัมผัส												
4. ประเมินการประชากรที่สัมผัสและ ได้รับผลกระทบทางสุขภาพ												
5. มีสารตกค้างในสิ่งแวดล้อม ฯ												
6. ปริมาณที่ผลิต/การใช้												
7. มาตรการในต่างประเทศ												
8. มาตรการในประเทศ												
รวมทั้งหมด												
คิดเป็นร้อยละ												

แบบสรุปคะแนนสินค้าที่นำมาจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย 10 รายการ ตามเกณฑ์ความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา

เกณฑ์ความเป็นไปได้ ในการแก้ไขปัญหา	น้ำหนัก (ร้อยละ)	คะแนน เต็ม	คะแนนที่ได้									
			สินค้าที่ไม่ปลอดภัย									
			1.....	2.....	3.....	4.....	5.....	6.....	7....	8....	9....	10.....
1. การมีสิ่งทดแทน												
2. ราคาสินค้าทดแทน												
3. คุณภาพสินค้าทดแทน/การยอมรับการใช้สินค้า ในฐานะผู้บริโภค												
4. ระดับผลกระทบต่อผู้ผลิตผู้ประกอบการ												
5. ความร่วมมือของภาคีเครือข่ายผู้บริโภค นักวิชาการ หน่วยงาน ผู้ประกอบการ ฯ												
6. ในฐานะผู้บริโภค เป็นนโยบายที่มีผล ทางการเมืองของรัฐบาล/นโยบายรัฐบาล												
รวมทั้งหมด												
คิดเป็นร้อยละ												

แบบสรุปคะแนนตามเกณฑ์การจัดลำดับสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

จังหวัด.....

หมายเลข	สินค้าที่ไม่ปลอดภัย	คะแนนร้อยละที่ได้ตามเกณฑ์	
		ความเสี่ยง	ความเป็นไปได้ ในการแก้ไขปัญหา
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

แบบสรุปการจัดลำดับสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

จังหวัด.....

ลำดับ	สินค้าที่ไม่ปลอดภัย
1	
2	
3	
4	
5	

6. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

ในการปรับปรุงเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เพื่อนำมาใช้ในระดับจังหวัดนั้น มีการประชุมหลายครั้ง และมีผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่ร่วมให้ข้อคิดเห็นดังนี้

1. นางสาวจิตตรา เศรษฐอุดม
2. ภก.วินิต อัสวากิจวีรี
3. ภก.สรชัย จำเนียรดำรงการ
4. ภญ.พรพรรณ สุนทรธรรม
5. ภญ.ยุวดี พัฒนวงศ์
6. ภญ.สุกัญญา เจียรพะงษ์
7. ภก.สมใจ สุตันตยาวลี
8. ภก.บรรเจิด เดชาศิลป์
9. ภก.มะโนตร์ นาคะวิจนะ
10. ภก.วัชรพันธ์ ศรีสวัสดิ์
11. ภก.ณรงค์ชัย จันท์พร
12. ภญ.วิไลวรรณ สาครินทร์
13. ภก.ศิริชัย ลีเมเลิศเจริญวนิช
14. ผศ.ภญ.ดร.วรรณ ศิริวิริยานุภาพ

บรรณานุกรม

1. ชูภาพพรรณ มั่นกระโทก และรุ่งทิพา หมั่นป่า. รายงานฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การจัดลำดับความสำคัญสินค้าไม่ปลอดภัยเพื่อการดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภค (Issue Prioritization for Unsafe Products for Consumer Protection) เสนอต่อ แผนงานพัฒนาวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ตุลาคม 2555.
2. ภาณุโชติ ทองยัง และคณะ. คู่มือการดำเนินงานการจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย เพื่อดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค, พฤศจิกายน 2555.
3. ศศิพงศ์ ทิพย์รัชดาภรณ์. รายงานฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การจัดลำดับความสำคัญของสินค้าที่ไม่ปลอดภัย อำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร เสนอต่อ แผนงานพัฒนาวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กุมภาพันธ์ 2556.
4. พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ.2551
5. วิทยา กุลสมบูรณ์ และ วรณา ศรีวิริยานุภาพ. กรอบแนวคิดในการพัฒนาระบบคุ้มครองผู้บริโภค 2555 -2559 ของแผนงานพัฒนาวิชาการและกลไกการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, มีนาคม 2555